

BRIEFFRANKEERMACHINES:

WAT VOORAFGING !

door Jan Lannoye

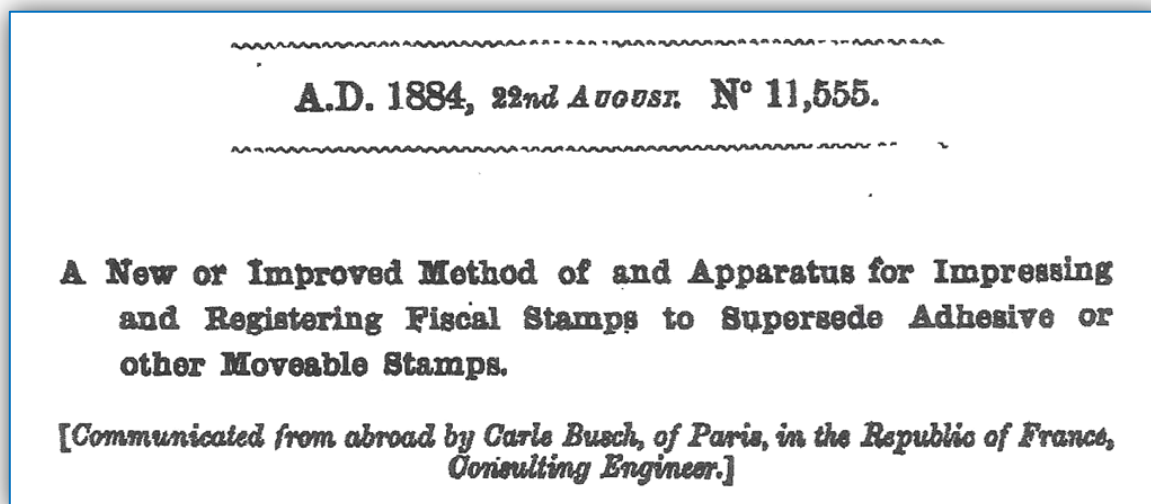
Algemeen wordt aangenomen dat de heer Carle Busch uit Parijs de uitvinder is van een apparaat om brieven te frankeren en deze afdrucken ook te registreren.

Hij vraagt op 22 augustus 1884 in Londen een patent aan op zijn uitvinding door tussenkomst van de heer William Henry Beck, adviserend ingenieur en bevoegd agent.

Dit patent met het nummer 11.555 is heden nog beschikbaar in de "The British Library" in Londen. Met deze patentaanvraag start het verhaal van de ontwikkeling van de brieffrankeermachine alhoewel dit ontwerp nooit gefabriceerd werd.

"A New or Improved Method of and Apparatus for Impressing and Registering Fiscal Stamps to Supersede Adhesive or other Moveable Stamps".

Vertaling: *"Een nieuwe of verbeterde methode en een apparaat voor het drukken en registreren van fiscale zegels om gegomde of andere verwijderbare zegels te vervangen".*

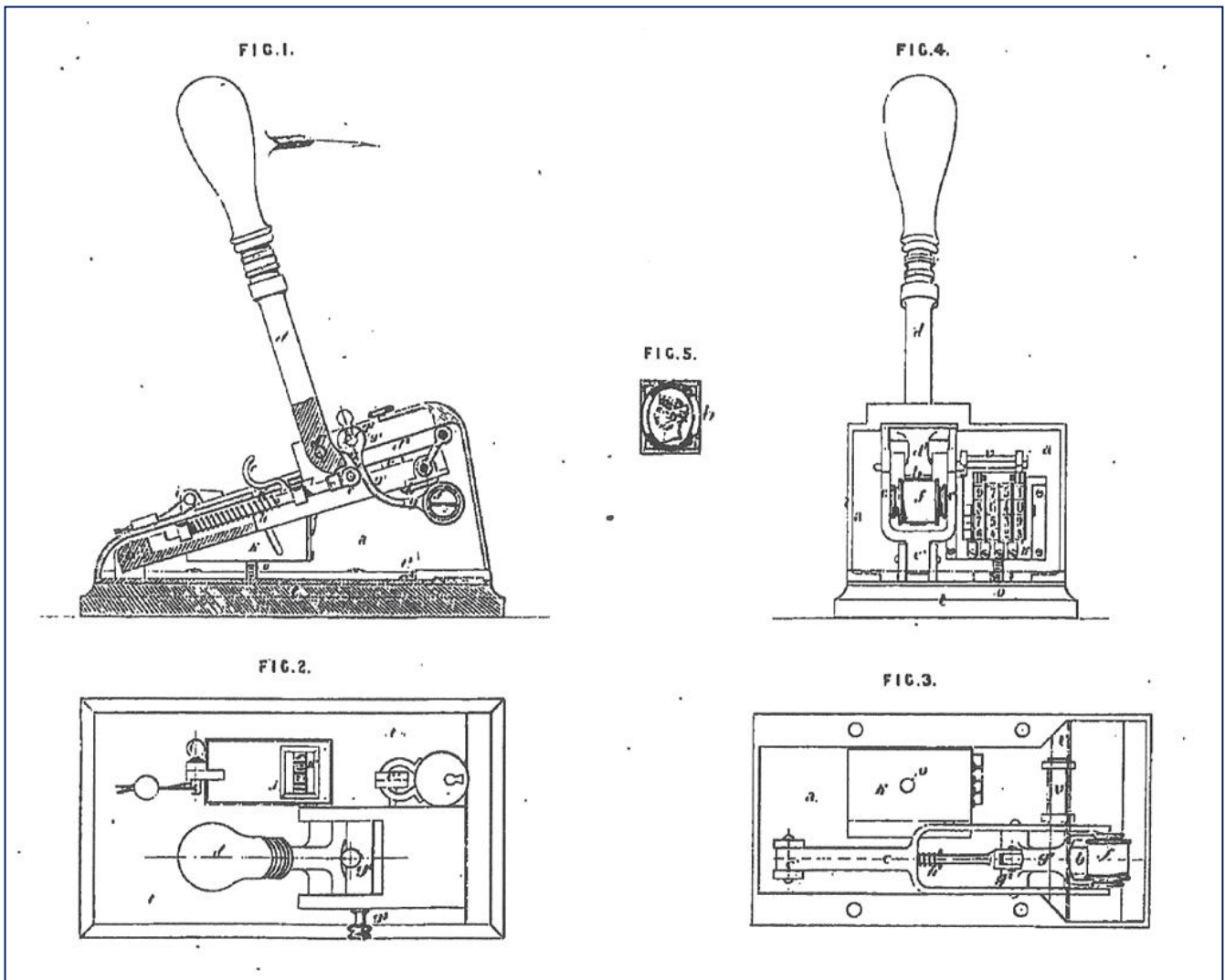

Hierbij schreef Carle Busch ook de volgende motivatie:

"In fact the application of adhesive stamps, which is so easy and convenient when a few only are to be used at one time, becomes a difficult matter, and entails a serious loss of time when hundreds of letters, circulars, newspapers, and so forth have to be despatched daily".

Vertaling: *"In feite wordt de aanwending van gegomde zegels, die zo gemakkelijk en geriefelijk zijn als men er per keer slechts een paar nodig heeft, een moeilijke zaak die veel tijdverlies veroorzaakt als er dagelijks honderden brieven, drukwerken, kranten, enzovoort moeten verzonden worden".*

but for the public. In fact the application of adhesive or other moveable stamps
15 which is so easy and convenient when a few only are used at one time, becomes
a serious matter, and entails a considerable loss of time when hundreds of letters,
circulars, newspapers and so forth have to be despatched daily, or in the case of

Ontwerptekening uit de patentaanvraag van Carle Busch
 Alle afbeeldingen © Londen - The British Library - Business & IP Centre

Deze evolutie werd ook door de wereld van de filatelie gevolgd.

L'Echo de la Timbrologie - 1899

"Plus de timbres! Voici qu'il est question de remplacer le timbre par des machines à affranchir. C'est d'une simplicité enfantine et l'on se demande comment Rowland Hill n'y a pas pensé. Mais que va devenir la philatélie ?"

Vertaling: "Geen postzegels meer! Er wordt gesproken over het vervangen van de postzegel door frankeermachines. Het is van een kinderlijke eenvoud en men vraagt zich af waarom Rowland Hill daar niet aan gedacht heeft. Maar wat zal er gebeuren met de filatelie ?"

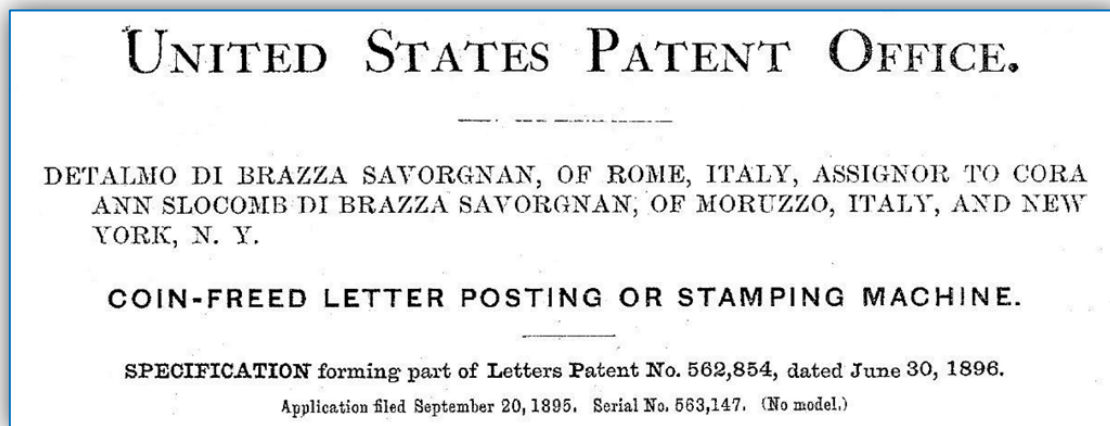
Na Carle Busch en in de geschiedenis van de ontwikkeling van de brieffrankeermachine zijn er veel ontwerpen en proefopstellingen de revue gepasseerd. De meeste van die toestellen waren "coin operated", door het inwerpen van een muntstuk kon een stempelafdruk gemaakt worden. In de Engelstalige publicaties worden deze machines vaak omschreven als "early experimental stamping machines", vroegtijdige experimentele stempelmachines. Men kan deze machines ook beschouwen als een ATM-automaat met muntstukken avant la lettre die in plaats van een vignet een afstempeling als bewijs van "port betaald" kon afleveren.

1996: DE ONTDEKKING VAN DE DI BRAZZA COIN FREED MACHINE

In het mei nummer 1996 van het tijdschrift American Philatelist schrijft Ken Lawrence een artikel over de geschiedenis van experimentele machines die postzegels konden bevestigen en andere frankeermachines uit het einde van de 19^e eeuw. Een onbekende machine wordt ontdekt, gebruikt in New York in 1897, een mijlpaal in de postgeschiedenis !

De Italiaanse Graaf Detalmo di Brazza Savorgnan uit Rome dient op 20 september 1895 in de USA een patentaanvraag in voor een "**COIN-FREED LETTER POSTING OR STAMPING MACHINE.**", zijn aanvraag wordt goedgekeurd op 30 juni 1896.

Vertaling: "*Briefpost- of stempelmachine geactiveerd met muntstukken*".

De krant "The New York Times" publiceert op 7 oktober 1897 een klein artikel waarin bevestigd wordt dat er 3 automatische zelfregistrerende postbussen op proef geplaatst werden voor zes weken zonder de data van de proefperiode aan te duiden.

AUTOMATIC LETTER BOXES.

Three of Them Installed in This City on Trial.

Three of the new automatic letter-registering mail boxes, invented by Count Castello di Brazza, have been installed in this city by order of Postmaster General Gary for a six weeks' trial. One is in the Registry Bureau of the General Post Office, another in the arcade of the Equitable Building, and the third is at the sub-station at Park Avenue and Forty-second Street.

The machines weigh 500 pounds each, and are four feet high. They have slots into which the letter is thrust by the sender, who receives in return a receipt bearing a Post Office date mark, a serial number, and the signature of the Postmaster. The machines are designed to be used after hours at Post Offices as well as at other important mailing points.

Twenty letters were registered by the machine at the Post Office yesterday, and it worked without a hitch.

The New York Times

Copyright © The New York Times
Originally published October 7, 1897

Vrije vertaling:

De toelating werd gegeven door de "Postmaster General Gary" en zij werden geplaatst in het hoofdkantoor, de galerij van de "Equitable Building" en het (subway)station aan Park Avenue en Forty-second Street.

De machines wegen elk 500 pond en zijn 4 voet hoog. De omslagen worden door de machine opgeslagen en in ruil wordt een ontvangstbewijs geleverd met een datumstempel, een volgnummer en de handtekening van de postmeester.

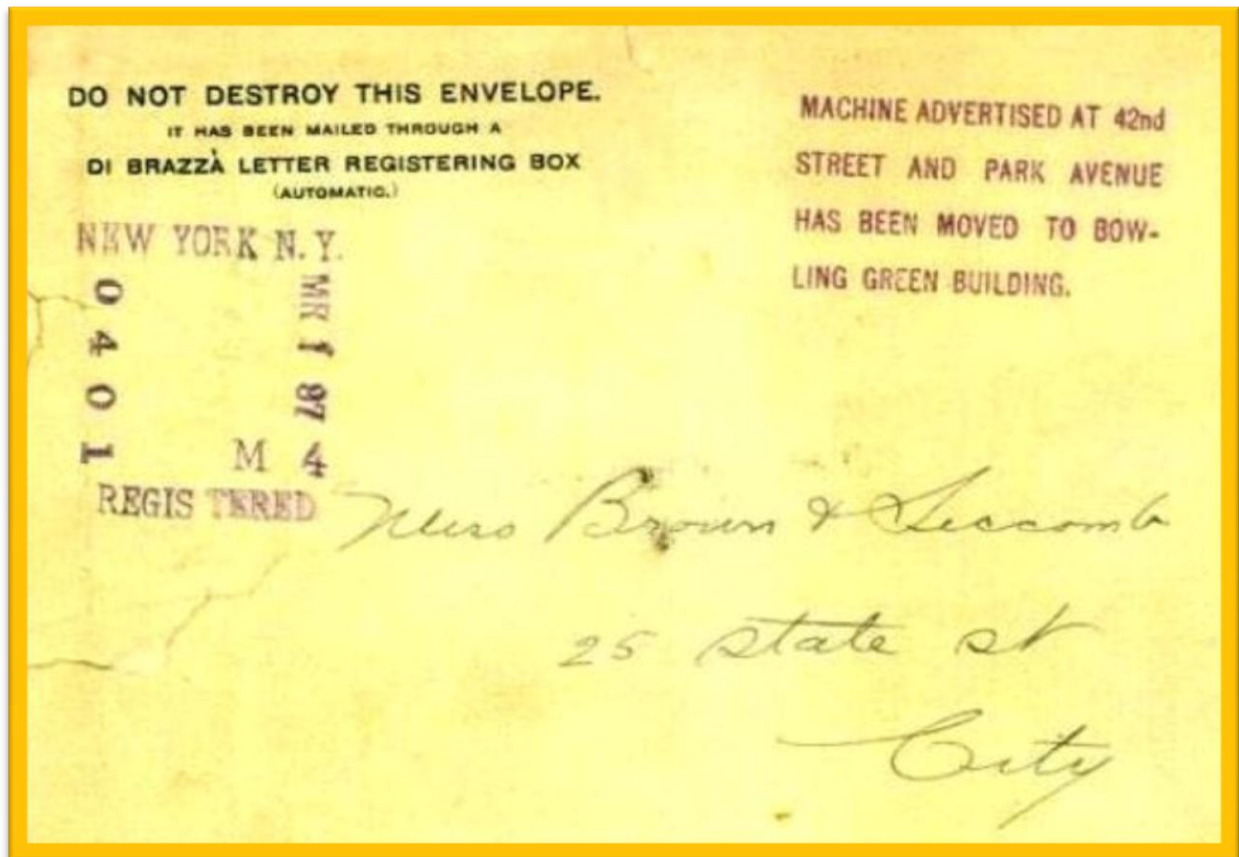
De bedoeling is dat de machines na de sluitingsuren gebruikt worden.

Gisteren werden twintig brieven door de machine verwerkt zonder enig probleem.

(Kunnen we aannemen dat de machines op 6 oktober 1897 in dienst kwamen ?)

In 1996 toen Ken Lawrence zijn ontdekking bekend maakte was er geen enkele briefomslag gekend maar reeds in 1997 op de International Stamp Exhibition Pacific 97 te San Francisco kon de Amerikaan Douglas Kelsey onderstaand exemplaar verwerven.

Het zou tot vandaag de oudst gekende briefomslag zijn die met een machine behandeld en gefrankeerd werd. Hoeveel Di Brazza omslagen bestaan is niet gekend. Uiterst weinig ! Volgens de Meter Stamp Society slechts twee exemplaren.

Afbeeldingen © The Meter Stamp Society USA

De vierkante afstempeling in purper vermeld links het volgnummer "0401" van de teller in de machine en rechts de datum "MR 1 97", onderaan rechts het vermoedelijke machinenummer "M 4". Gans onderaan "REGISTERED".

Rechts staat eveneens in purper: *"De machine die aangekondigd was aan 42nd Street en Park Avenue is verplaatst naar de Bowling Green Building"*.

In het tijdschrift van de "Meter Stamp Society" nr. 237 uit 1997 wordt geopperd dat gezien de datum van 1 maart 1897 en het machinenummer M 4 er meer dan één testperiode en misschien meer dan 3 machines bestonden. Eveneens dat de aanduiding "Registered" niet de betekenis heeft van de huidige algemeen aanvaarde term ingeschreven of aangetekende zending maar dat het betekende dat de zending geregistreerd was in de machine door middel van een teller.

Hier heb ik op zijn minst twee bedenkingen en vragen bij:

- Afgaande op het artikel in The New York Times van 7 oktober 1897 is het niet mogelijk dat een brief reeds op 1 maart 1897 afgestempeld werd en bovendien een vermelding bevat dat een machine verplaatst werd die op datum van 7 oktober aan het subway station van 42nd Street stond ?

- Afgaande op een studie van de patentaanvragen in Duitsland, Canada, Engeland en USA was er gerede twijfel over wat de uitvinder bedoelde met de term "Registered" ?

Inderdaad de studiegroep Deutsche Postautomation gaat op basis van de patentaanvraag Patentschrift nr. 92216 goedgekeurd in het Duitse Rijk op 30 juli 1895 dit klasseren onder "Deutsche Einschreibautomaten" maar bovendien ook onder "Münzfreistempler".

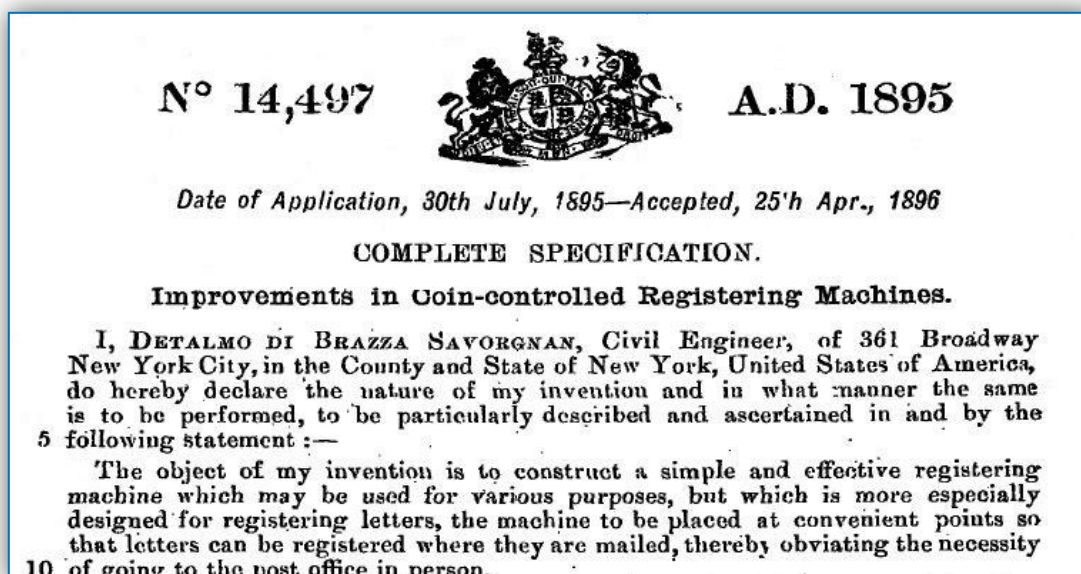
Afbeelding © Kaiserliches Patentamt und Deutsche Postautomation

Patent Duitsland 30 juli 1895: "Selbstkassirer für Einschreibe-Sendungen"

Patent Canada 7 september 1895: "Coin Controlled Registering Machine - Machine d'enregistrement actionne par une pièce de monnaie"

Patent Engeland 25 april 1896: "Improvements in Coin-controlled Registering Machines"

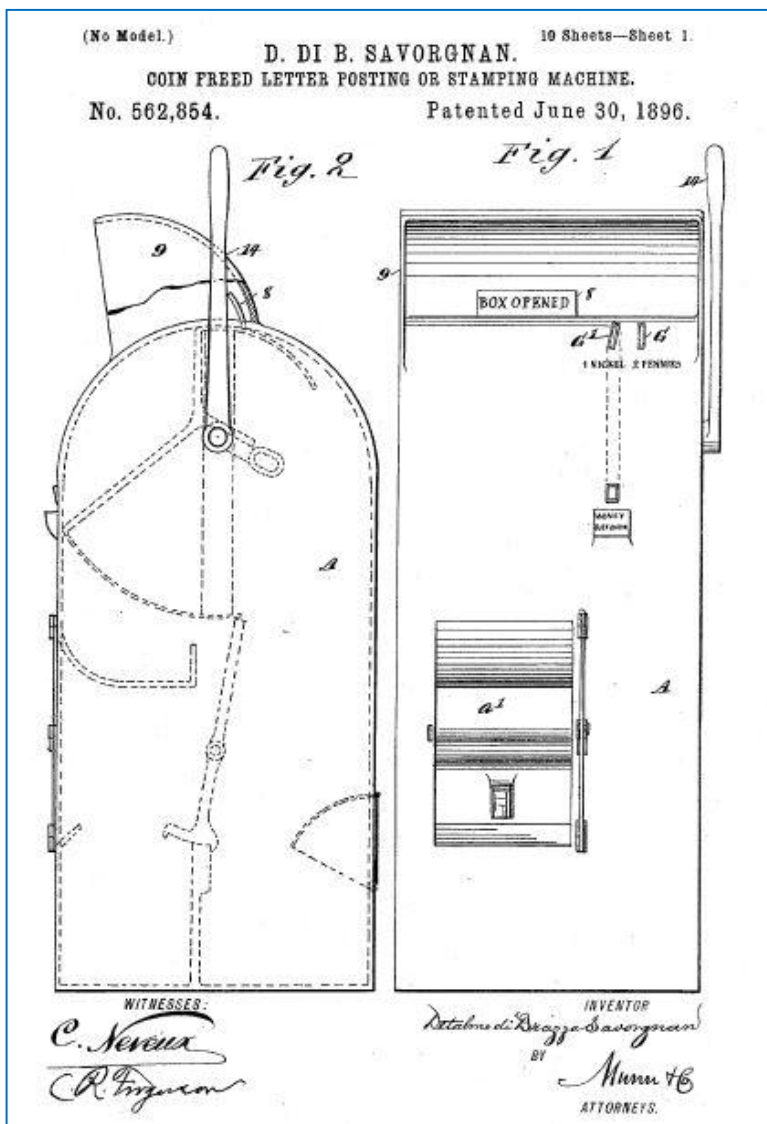
Rekening houdend met het Amerikaans patent van 30 juni 1896 kunnen we dit als volgt vrij vertalen: *"met een muntstuk geactiveerde machine voor het inschrijven, registreren en afstempelen van brieven"*.

Afbeelding © European Patent Office - Espacenet.com

De vrije vertaling van de door de uitvinder geformuleerde verklaring in het patent nr. 14497 brengt ons meer duidelijkheid: *"Het onderwerp van mijn uitvinding is een eenvoudige en efficiënte registratiemachine te bouwen die voor verschillende doeleinden inzetbaar is maar die toch speciaal ontworpen is om brieven te registreren. Deze machine kan geplaatst worden op geschikte locaties zodat de brieven kunnen geregistreerd worden terwijl ze gepost worden en men hierbij kan vermijden dat men zelf naar het postkantoor moet gaan".*

Een tweede vrije vertaling uit het patent nr. 562854 is nog duidelijker: *"Deze uitvinding beschrijft postbussen die op elke gewenste locatie kunnen geplaatst worden om brieven te deponeren die moeten verstuurd worden. De machine bevat een mechanisme om tijdens het deponeren de omslagen progressief te nummeren en waarbij het port vooruit betaald wordt nadat de juiste munt of muntstukken in de machine geplaatst werden. Op de briefomslag wordt de plaats en datum van afgifte, het volgnummer, het onderscheid tussen de betaling voor binnen- of buitenlandse post en het machinenummer afgedrukt".*

Afbeelding © USA patent nr. 562854

Alhoewel het Duitse patent model stond voor de ontwikkeling door Anton Fodor van een automaat voor ingeschreven zendingen, gebruikt te Boekarest, kunnen we stellen dat dit de eerste machine ter wereld was die met toelating van de Amerikaanse postertijen tijdens een beperkte periode door het publiek gebruikt kon worden om brieven te frankeren en te posten.

De machines die 24 uur in dienst waren moesten evenwel door een postbediende tijdens de gewone werkuren geopend worden om de gedeponeerde brieven via de normale procedure te verwerken. Dit kwam eigenlijk niet ten goede aan de werklust van het postkantoor. Misschien door dit feit of onvoldoende publieke belangstelling werd dit experiment beëindigd.

Volgens een nieuw artikel van de M.S.S. in 1998 werd de di Brazza machine aan de Amerikaanse postautoriteiten voorgesteld op het 5de U.P.U. congres te Washington DC van 5 mei tot 15 juni 1897.

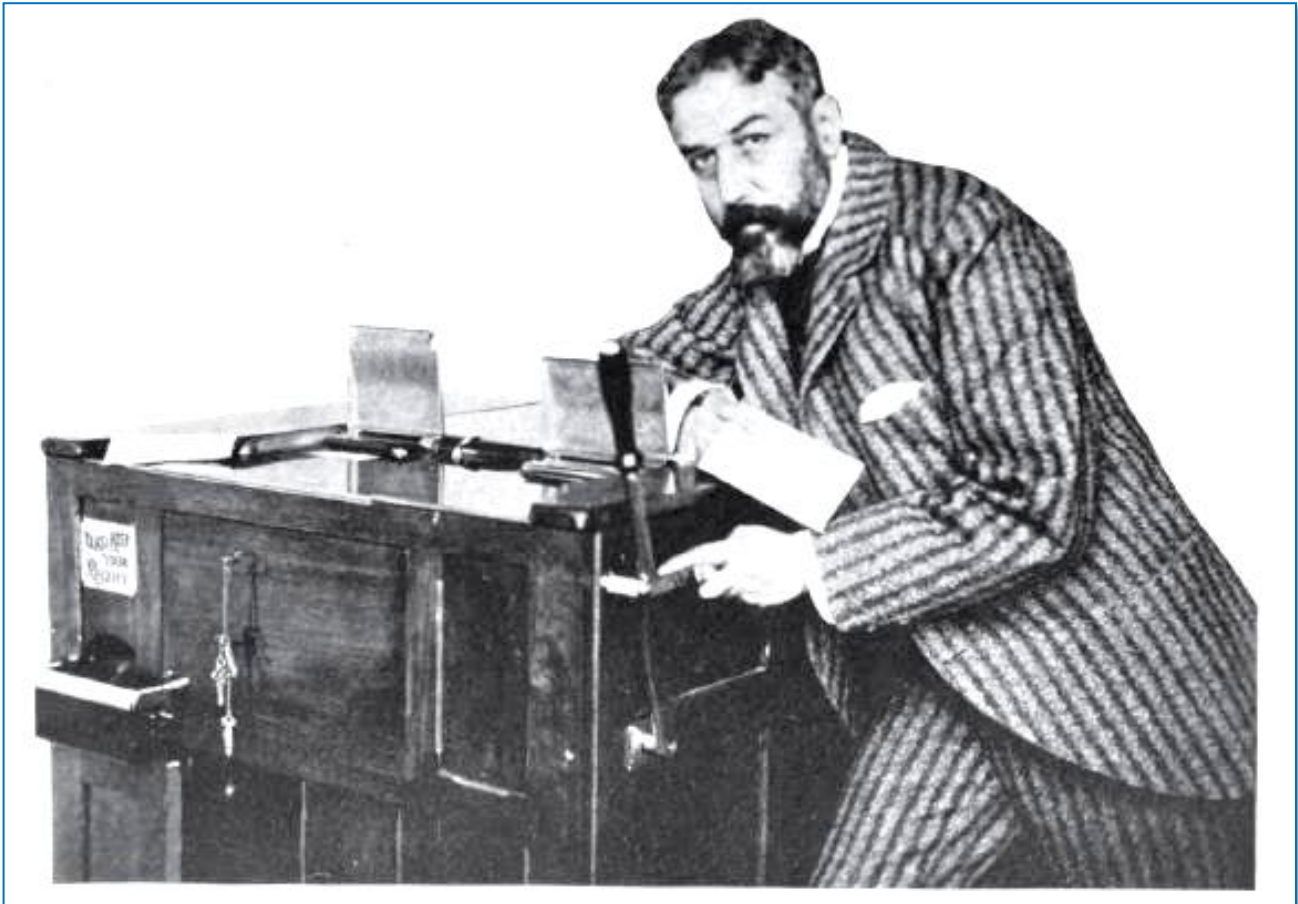
Besluit: mijn eerste bedenking blijft onveranderd. Inderdaad de datum "MR 1 97" op de unieke brief van Douglas Kelsey stemt niet overeen, noch met de data van de voorstelling op het 5de U.P.U. congres te Washington DC, noch met de gegevens van de aankondiging in The New York Times. Vandaag zijn er geen antwoorden gekend wel hypotheses.

Heeft de Di Brazza machine dan wel bestaan ? Vast en zeker !

In het tijdschrift "**The Illustrated American**" van 25 april 1896 verschijnt op pagina 571 een artikel waarbij **Count Detalmo di Brazza - Savorgnan** zijn uitvinding voorstelt.

Wie was Count di Brazza eigenlijk?

Een Italiaan van adellijke afkomst met de graad van burgerlijk ingenieur en dokter in de filosofie. Hij was naar Amerika gekomen als afgevaardigde voor de Wereldtentoonstelling in 1893 te Chicago. Hij had vooral interesse in de vele voorgestelde mechanische machines, bestudeerde vooral deze die de arbeidsomstandigheden konden verbeteren en had in Italië reeds verschillende gelijkaardige uitvindingen op zijn naam staan.

Afbeelding en vrije vertaling © USA The Illustrated American 1896

Tijdens zijn vele reizen per trein door de Verenigde Staten en Mexico moest hij veel brieven met rapporten versturen maar hij verloor daardoor zoveel tijd in het postkantoor en dikwijls waren de kantoren gesloten op het moment dat hij ergens aankwam. Dat frustreerde hem in die mate dat hij op het idee kwam een machine te ontwerpen die de klok rond ter beschikking kon staan van het publiek om via het inwerpen van een muntstuk toe te laten brieven te registreren, te frankeren, klaar voor verzending in ruil voor een ontvangstbewijs.

De afbeelding toont het prototype en de bedoeling was een verbeterd model te maken dat maar half zo groot is. Hij dacht die te kunnen plaatsen aan hotels en kantoorgebouwen waar veel volk voorbijkwam. Als voordeel voor het departement van de Amerikaanse post voorzag hij lagere kosten door automatisering en verhoging van het aantal geposte brieven. Voor het publiek zou vooral de betere bereikbaarheid zowel in plaats en tijd een troef zijn. Het aantal machines zou ook niet afhangen van het aantal postkantoren.

Na de di Brazza machine zijn de volgende, gedurende een min of meer langere periode, officieel aanvaarde proefopstellingen baanbrekend geweest in de verdere evolutie:

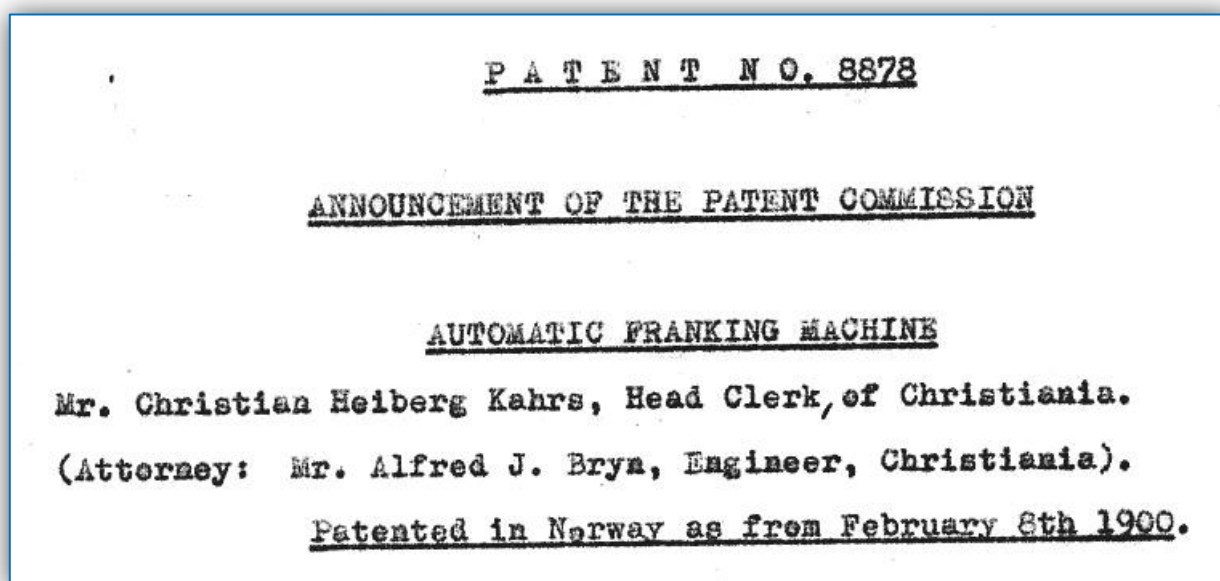
- ❖ *Noorwegen 1900: Christian Heiberg Kahrs - Coin Operated Stamping Machine*
- ❖ *Noorwegen 1903: Nills Aall Krag en Karl Kristian Uchermann - Frankeringsapparat*
- ❖ *Noorwegen 1903: Nills Aall Krag en Gustav Adolph Hansen - Franking or Stamping Apparatus*
- ❖ *U.S.A. 1903: Arthur H. Pitney en Eugene A. Rummler - Pitney Stamping Machine*
- ❖ *Nieuw-Zeeland 1904: Ernest Moss - Coin Operated Postal Stamping Machine*
- ❖ *Engeland 1912: Frederick Wilkinson - Penny Coin Operated Self Service Meter*

NOORWEGEN 1900: CHRISTIAN HEIBERG KAHR'S

Veel is er geschreven in de studies van de brieffrankeermachines over dit ontwerp en iedereen wil graag de eerste zijn, maar niets is minder waar. De door de heer Christian Heiberg Kahrs ontworpen en gepatenteerde machine was ook een "*Coin Operated Stamping Machine*", een stempelmachine die kon werken door het inwerpen van een muntstuk.

In het Noors patentblad nr. 47 van 19 november 1900 werd dit patent gepubliceerd weliswaar in de Noorse taal, later volgde een beëdigde vertaling in het Engels, gepubliceerd te Oslo door de heer J. Wulfsberg op 1 september 1956. En daar wringt volgens mij het schoentje.

Rond de eeuwwisseling bestond de term "**FRANKING MACHINE**" niet, alles draaide rond de benaming "**STAMPING MACHINE**" (zie verder in het artikel). Op het ogenblik dat de tekst vertaald werd was de term *franking machine* of frankeermachine volledig ingeburgerd !

Deze machine werd op proef opgesteld in de publieke ruimte van het centrale postkantoor van Kristiania (nu Oslo) van 24 augustus 1900 tot 14 september 1900.

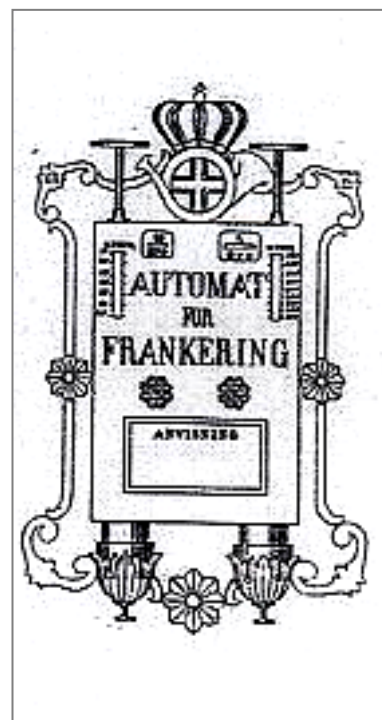
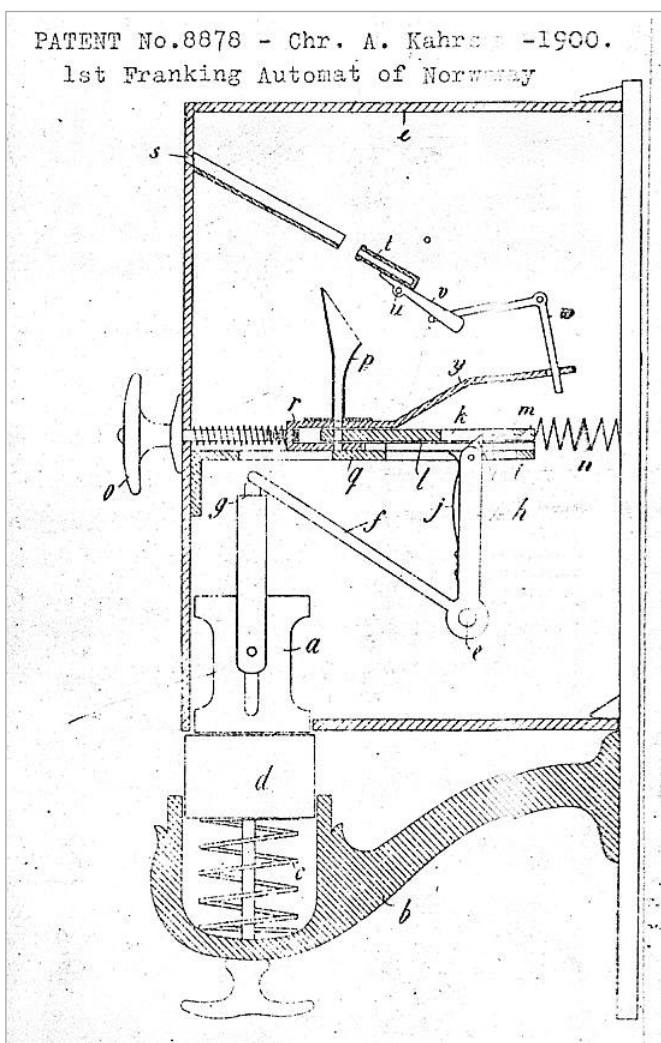

In order to avoid this inconvenience, the present inventor has designed an automatic franking machine, which, when the specified coin has been inserted, is able to press a stamp on to the letter which shows that the postage has been paid in the automatic machine. Letters supplied with such imprints can thereupon be stamped by the post office in the usual way, and the post office will collect the money paid into the automatic slot machine.

Zoals beschreven in het patent was de werking eerder omslachtig.

Vrije vertaling: *"Na het inwerpen van een welbepaald muntstuk kan de machine een afdruk plaatsen op de briefomslag als bewijs dat het port betaald werd in de machine. Briefomslagen met dergelijke afdruk kunnen verder op de normale manier afgestempeld worden door het postkantoor en het kantoor zal ook het geld uit de automatische machine innen."*

In de praktijk kwam het hierop neer dat een postzegel naast of zelfs boven de afdruk gekleefd werd. Wegens gebrek aan efficiëntie werd deze machine na 3 weken afgevoerd.

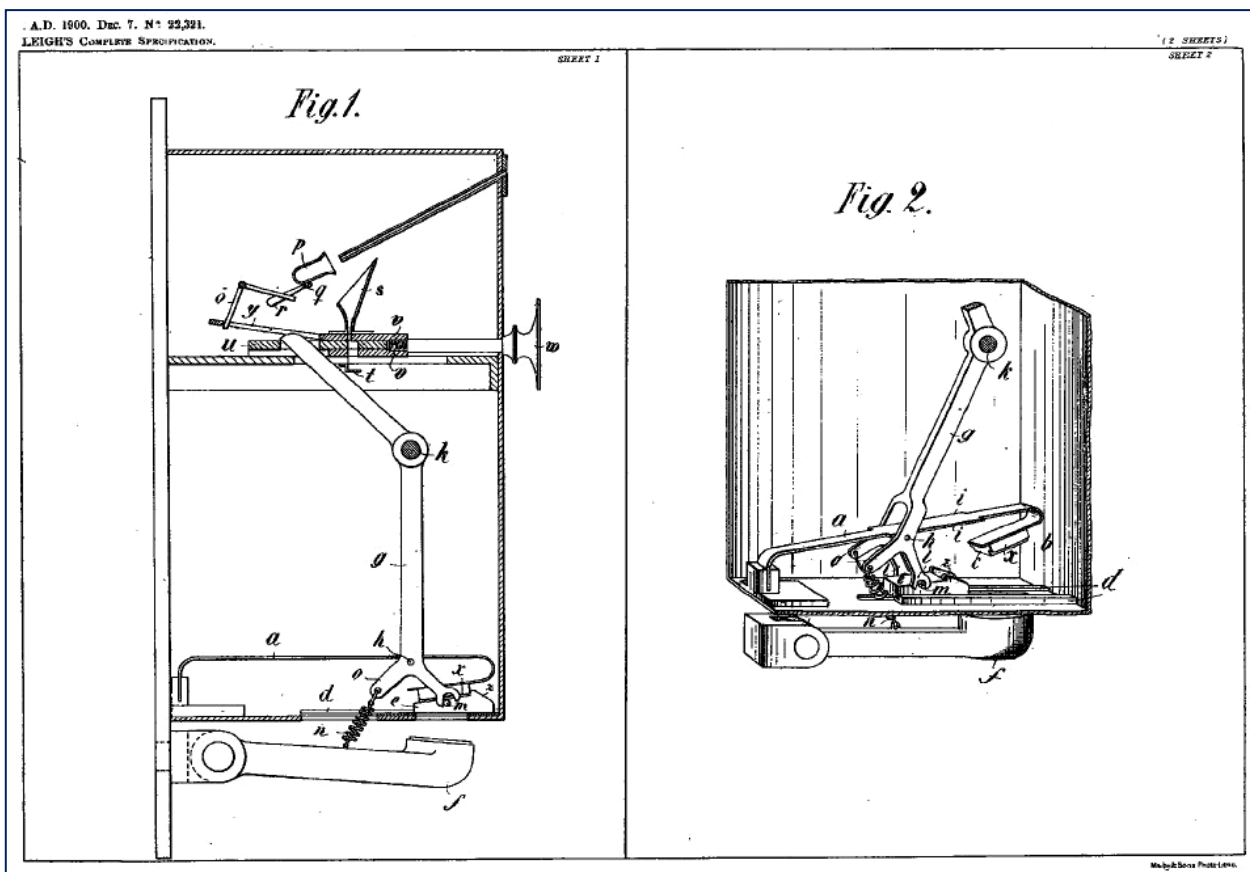
Een tweede en overtuigend bewijs van de stelling dat deze machine "Coin operated" was is het patent nummer 22.321 aangevraagd in Londen op 7 december 1900 door niet alleen Christian Heiberg Kahrs maar ook door Bernt Hallingstad en Martin Lea, allen Noren. In de titel staat "Coin-freed" ([vrijmaken of activeren door een muntstuk](#)):

"Improvements in Coin-freed Franking Devices"

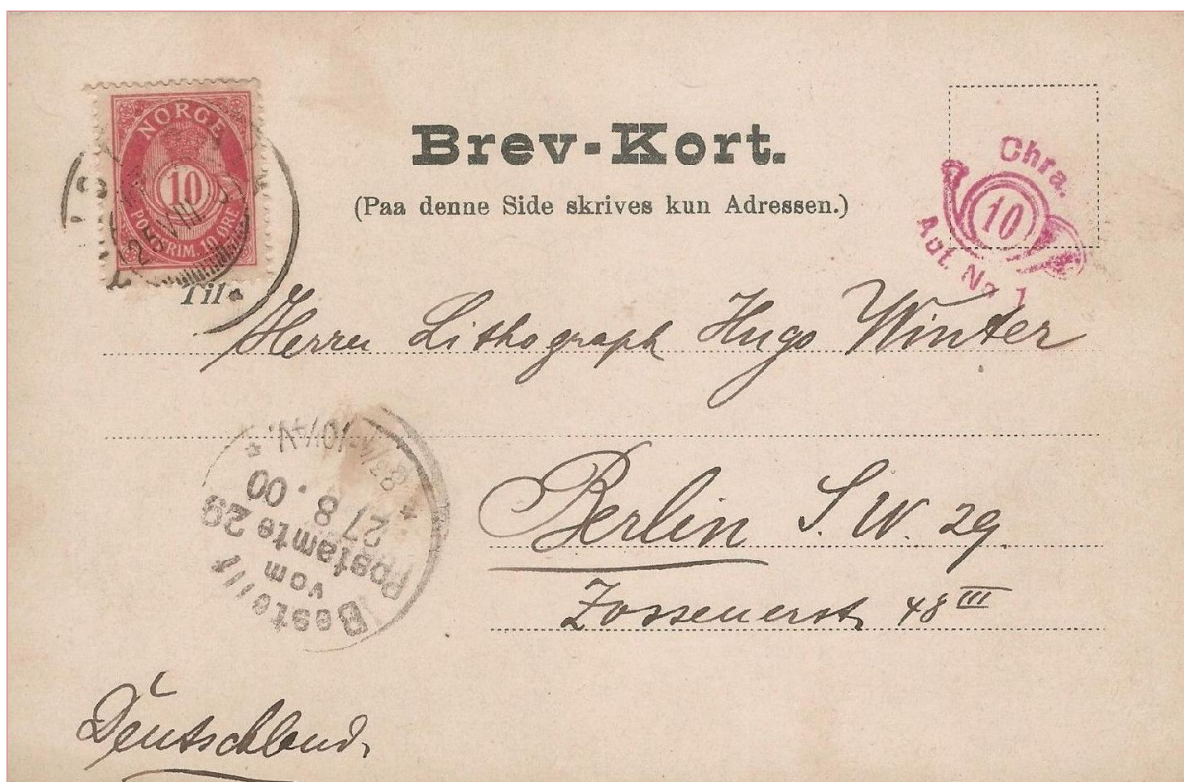
Vertaling: ["Verbeteringen aan frankeer instrumenten geactiveerd met muntstukken"](#)

N° 22,321		A.D. 1900
<i>Date of Application, 7th Dec., 1900—Accepted, 12th Jan., 1901</i>		
COMPLETE SPECIFICATION.		
Improvements in Coin-freed Franking Devices.		
<p>I, HENRY HARRINGTON LEIGH, Assoc.M.Inst.C.E., Fel.Ch.Inst.P.A., practising as Phillips & Leigh, of No. 22, Southampton Buildings, Chancery Lane, in the Administrative County of London, Engineer and Patent Agent, do hereby declare the nature of this invention (a communication from C. H. Kahrs, of Christiana, 5 Bernt Hallingstad, of Solor, and Martin Lea, of Christiania, all in Norway) and in what manner the same is to be performed, to be particularly described and ascertained in and by the following statement:—</p>		

Figuur 1 wordt omschreven als een "franking apparatus" ([frankeertoestel](#)) en figuur 2 als een "stamping device" ([stempelinstrument](#)).

De machine kon een afdruk plaatsen van 5 Øre in het groen of 10 Øre in het rood in de vorm van een gestileerde posthoorn volgens het cliché en het inkkussen dat voorzien werd. Bovenaan de posthoorn stonden de letters "Chra." en onderaan "Aut. No. 1". Een postzegel van dezelfde waarde werd nadien door een postbediende extra gekleefd en afgestempeld. (Volgens het Noors postmuseum te Lillehammer waren er vermoedelijk 2 machines).

Afbeelding © Phila Seiten.de Duitsland
10 Øre ROOD

Briefkaart van Kristiania naar Berlijn op 25 augustus 1900 - tweede dag proefperiode.

Afbeelding © World Meter Stamps - J.Hawkins USA
5 Øre GROEN

Fragment uit een brief verstuurd binnen de stad Kristiania - Christiania op 8 september 1900

NOORWEGEN 1903: NILS AALL KRAG & KARL KRISTIAN UCHERMANN

In het ambtsblad van de Noorse regering nr. 19 van 6 mei 1903 wordt kenbaar gemaakt dat in het hoofdpostkantoor van Kristiania een stempelmachine ter beschikking zal staan voor het publiek. Onder punt II wordt duidelijk gesteld dat de afdrukken die deze machine maakt enkel geldig zijn voor brieven in binnenlands postverkeer (*zoals ook voorzien is in de richtlijnen van de U.P.U., zie ook de Moss machine in Nieuw-Zeeland*).

Men voorzag de mogelijkheid om afwisselend de waarden van 5 Øre of 10 Øre in de machine te plaatsen maar alleen de waarde van 5 Øre werd gebruikt. De afdrukken van 10 Øre zijn proefafdrukken. De machine was ook voorzien van een teller om het aantal afdrukken te kunnen verrekenen.

Proefafdruk

Afbeeldingen © Frimerkehuset.no Noorwegen

Brief in binnenlands postverkeer van Kristiania naar Filtvedh (Filtvet) op 6 oktober 1904

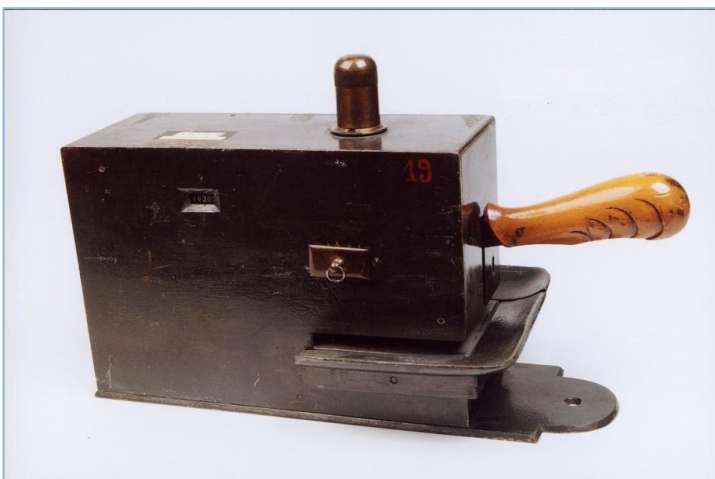
Deze machine, ontworpen door Karl K. Uchermann, kan beschouwd worden als de eerste bruikbare brieffrankeermachine die in samenwerking met Nils A. Krag gefabriceerd werd in de Krag Maskinfabrik te Kristiania. Vanaf 1903 en afhankelijk van verschillende bronnen zouden er maximum 20 machines bestaan hebben waarvan in eerste instantie 7 in verschillende postkantoren en 5 bij private firma's (*volgens Heiner Dürst 4 in verschillende postkantoren en 3 bij private firma's*). Bekende data van gebruik vanaf 15 juni 1903 tot 2 januari 1905. Na het afsluiten van deze proefperiode namen de Noorse posterijen pas in 1926 terug machines in gebruik.

Uit documenten die mij bezorgd werden door het Noorse postmuseum te Lillehammer, uiteraard in het Noors, kan ik de volgende gegevens vrij vertalen:

Karl Uchermann bouwde reeds in 1901 een proefmodel, waarschijnlijk van in het begin met medewerking van Nils Krag. In een brief van 14 september 1901 vraagt de postmeester van het hoofdkantoor te Kristiania om bewijzen dat een "frankeringsautomat" gefabriceerd is door Uchermann en wanneer er gestart is met testen van de machine.

In een antwoord per brief van 9 januari 1902 aan het Directoraat Generaal van de Koninklijke Noorse Posterijen stelt Uchermann zijn ontwerp voor van een stempelmachine om brieven te frankeren en meldt dat het apparaat getest is bij het "Kristiania Glasmagasin" en "Peter Larsen & Co". Hij voegt eraan toe dat zijn machine bedoeld is voor gebruik in de bedrijfswereld en een efficiënte beveiliging zal bieden tegen het misbruik van gewone postzegels. Dat zijn uitvinding zeer positief ontvangen werd staft hij met een aanbeveling ondertekend door verschillende zakenmensen uit Kristiania. Hij voegt er aan toe dat hij het als zijn plicht ziet om zijn systeem te introduceren bij de postbesturen van andere landen aangesloten bij de U.P.U..

Hierop krijgt hij van de postmeester van Kristiania (de heer Schønning) een gunstig advies op voorwaarde dat de machine geperfectioneerd wordt en die voegt er ook aan toe dat er op die manier zeker een mooie toekomst weggelegd is voor de postdiensten, de uitvinder en het publiek.

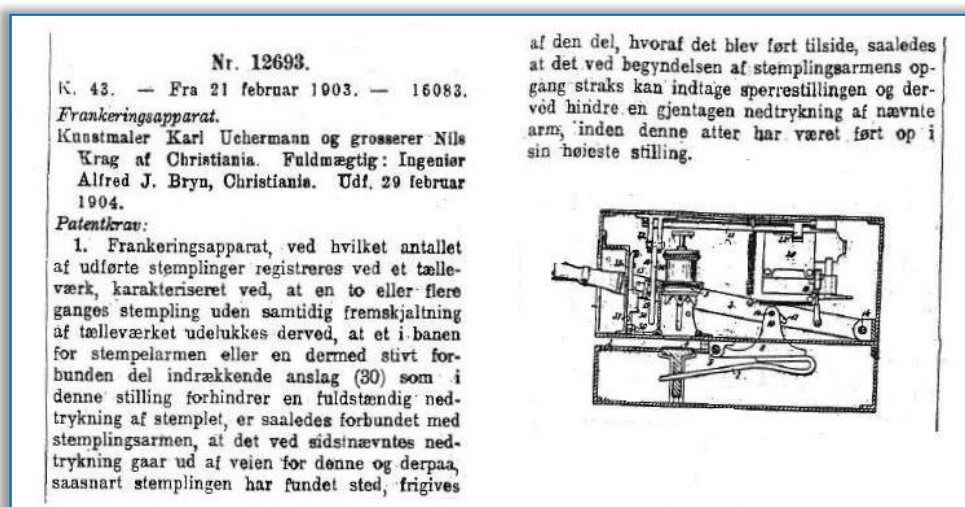
Afbeeldingen © Postmuseum & Digital Museum Noorwegen

Brieven gefrankeerd met deze machine werden beschouwd en behandeld zoals brieven met postzegels en gezien de machines geen datumstempel konden afdrukken werden deze brieven ook voorzien van een poststempel van Kristiania.

Het nam heel wat tijd in beslag om de stempels voor de frankeermachines te ontwerpen en te fabriceren. Dit was de verantwoordelijkheid van het postbestuur en zij gaven de opdracht door aan muntgraveerder Ivar Throndsen uit Kongsberg.

Het logboek van het hoofdkantoor toont ons het volgende:

- 30 april 1902: Ivar Throndsen bezorgt ontwerpen en stalen van frankeerstempels.
- 5 mei 1902: Karl Uchermann reist naar Kongsberg om met Ivar Throndsen te onderhandelen over het ontwerp.
- 8 mei 1902: Ivar Throndsen stuurt een voorproef van een nieuwe frankeerstempel naar Karl Uchermann en Nils Krag.
- 29 juli 1902: Nils Krag stuurt 2 machines naar Kongsberg voor montage metalen stempels.
- 21 februari 1903: kunstenaar Karl Uchermann en groothandelaar Nils Krag bekomen het patent nr. 12693 op hun "frankeringsapparat".

Afbeeldingen ©
Postmuseum
Noorwegen

Nog volgens het archief van het postmuseum had Karl Uchermann 18 machines klaar voor gebruik tegen april 1903. In de loop van juni en juli 1903 worden er 8 machines ingeschreven waarvan 5 bij de posterijen, 1 in het hoofdkantoor en 4 in de nevenkantoren G, H, O en P en 3 bij bedrijven waaronder Nils Krag Maskinfabrik die deze machine nooit gebruikte.

De controle en de afrekening gebeurde door een ambtenaar van de posterijen die om de veertien dagen de machines ging controleren en het verbruik noteerde in het controleboek dat ook de ontvangstbewijzen in tweevoud bevatte. Het verbruik moest contant betaald worden en de beambte tekende af voor ontvangst en gaf het origineel ontvangstbewijs aan de gebruiker en nam het controleboek terug mee dat door de post bewaard werd.

Financiële problemen bevorderen de ondergang van de samenwerking tussen de posterijen en Karl Uchermann bij de aanvang van 1905. Hij heeft namelijk schulden bij de hoofdsmed C.F. Andersen en ook ingenieur Nils Krag eist zijn deel van de inkomsten rechtstreeks bij de posterijen die bovendien de opbrengsten ook nog gebruikt om een hypotheek van Karl Uchermann af te lossen voor onbetaalde stadsbelastingen uit de periode 1899 - 1902.

De gebruikers noemden de stopzetting een schandaal. Intussen had Karl Uchermann een verbeterde versie ontworpen die de goedkeuring kreeg van de postintendanten maar deze versie werd nooit geproduceerd.

Wordt vervolgd.